KUTSESTANDARD

Keraamikasell, tase 4

Kutsestandard on dokument, milles kirjeldatakse tööd ning töö edukaks tegemiseks vajalike oskuste, teadmiste ja hoiakute kogumit ehk kompetentsusnõudeid

Keraamikasell, tase 4 kutsestandard on aluseks kutsekeskhariduse ja täiendusõppe õppekavade koostamisele ning isikute kompetentsuse hindamisele kutse andmisel.

Kutsenimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Keraamikasell, tase 4	4

A-osa
KUTSEKIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus
Keraamikasell valmistab käsitsi vormides kvaliteetseid ja esteetilisi keraamilisi esemeid, kasutades traditsioonilisi ja kaasaegseid tehnikaid ning töövõtteid. Keraamikasell oskab esemeid viimistleda, põletada, glasuurida ja kaunistada. Keerulisemte tööülesannnete täitmisel võib ta vajada meistri abi. Ta järgib kõigis tööprotsessi etappides tööohutuse ja keskkonnahoiu nõudeid. Keraamikasell turundab oma toodangut ning osutab teenuseid nagu näiteks esemete valmistamine etteantud kavandi järgi, harrastajate juhendamine oma oskuste piires. Keraamikasell leiab tööd keraamikastuudios või -tehases. Keraamikaselli kutse omandanu võib edaspidi spetsialiseeruda pottsepp-keraamikuks või kipsimeistriks. Teised keraamikaala kutsetasemed: Keraamikaesemete valmistaja, tase 3 (sisaldab osakutseid „Saviesemete valmistaja“ ja „Keraamiliste esemete maalija“).
A.2 Tööosad
A.2.1 Keraamikaesemete valmistamine. 2.1.1 Kavandamine. 2.1.2 Valmistusviisi valimine. 2.1.3 Materjalide varumine ja hoiustamine. 2.1.4 Tööprotsessi ettevalmistamine. 2.1.5 Töövahendite ja seadmete ettevalmistamine ja kasutamine. 2.1.6 Kipsvormi valmistamine. 2.1.7 Savimassi ettevalmistus. 2.1.8 Savist esemete valmistamine, viimistlemine ja kuivatamine. 2.1.9 Esemete ahju pakkimine ja põletamine. 2.1.10 Keraamikaesemete dekoreerimine 2.1.11 Keraamikaesemete glasuurimine. 2.1.12 Keraamikaesemete järelviimistlemine ja pakendamine. A.2.2 Toodete ja teenuste turundus. 2.2.1 Oma toote kujundamine. 2.2.2 Teenuse kujundamine. 2.2.3 Toodete ja teenuste kaubastamine.
A.3 Töö keskkond ja eripära
Keraamikaselli töökoormus võib jaotuda ebaühtlaselt, vajadusel tuleb olla valmis hooajatööks ja töötamiseks puhkepäevadel. Töö võib olla füüsiliselt pingutav, sundasendit nõudev ja kiire tempoga. Kokku võib puutuda

niiskuse, tolmu ja kemikaalidega, mis võivad põhjustada ohtu tervisele (allergia vms), mistõttu tuleb kasutada töökaitsevahendeid ning järgida tööohutusnõudeid.
A.4 Töövahendid
Treipink, ahi, kaalud, tõmbekapp, glasuuriprits, savivalts, voolimispulgad, trell, vispel jm tarvikud.
A.5 Tööks vajalikud isikuomadused
Töös on oluline käe osavus, ruumiline kujutlusvõime, proportsioonitunnetus, püsivus, loovus, õpivalmidus ja vastutustunne.
A.6 Kutsealane ettevalmistus
Keraamikaselliks saab õppeasutuses õppides või kutsealal töötades või meistri käe all õppides.
A.7 Enamlevinud ametinimetused
Savitoodete valaja, savitoodete vormija, keraamika dekoratiivmaalija, savitreija jm.

B-osa
KOMPETENTSUSNÕUDED

B.1 Kutse struktuur
Kutse taotlemiseks on nõutav tõendada kompetentsid B.2.1-B.2.3.

B.2 Kompetentsid

KOHUSTUSLIKUD KOMPETENTSID

B.2.1 Keraamikaesemete valmistamine	**EKR tase 4**
Tegevusnäitajad: 1) visandab oma idee ja koostab mõõtkavas tööjoonise, arvestab seejuures kahanemiseprotsendiga või loeb etteantud kavandeid või tööjooniseid; 2) valib tööülesandest, kavandist ja/või tööjoonisest lähtuvalt sobiva vormimisviisi: käsitsi treimine, ribatehnika, savitombust vormimine, pehmest ja jäigast savilehest vormimine, vormi abil paljundamine (valu- ja toppimismeetodil); 3) valib massile sobiva põletustemperatuuri ja –tehnika; 4) valib esemele sobiva viimistlusviisi: angobeerimistehnikad, poleerimine, glasuurimine, pinnatekstuurid jt; 5) valib ja hangib keraamiliste esemete tegemiseks vajalikud materjalid ja tarvikud, arvestades materjalikulu; 6) hoiustab materjalid nõuetekohaselt; 7) planeerib tööde järjekorra ja tööülesande täitmiseaja; 8) seab valmistusprotsessist lähtudes sisse ohutu ja käepärase töökoha ning hoiab selle puhta ja korras; 9) valmistab ette materjalid vastavalt eseme valmistusviisile: nt treimissavi, valusavi kipsvormide jaoks, angoobid; 10) oskab kavandi ja näidise järgi valmistada lihtsa üheosalise kipsvormi; 11) valmistab kavandi järgi üksikesemeid ja väikeseeriaid valitud valmistustehnikas: viimistleb ja kuivatab eseme põletuskõlblikuks vältides praaki; 12) puhastab, viimistleb ja kuivatab kipsvorme, korjab liigiti ja töötleb sobivad materjalijäägid taaskasutatavaks; 13) viimistleb ja kaunistab eseme valitud tehnikas; 14) valmistab ette glasuurid ja kasutab neid järgides tööohutuse reegleid ja kasutades isiklikke kaitsevahendeid (respiraator, kummikindad); 15) vajadusel sõelub või peenestab glasuuri; 16) valib esemele sobiliku glasuuri ja glasuurimisviisi (sisse kastmine, valamine, pintseldamine, pritsimine) ja puhastab esemed tolmust enne glasuurimist; 17) puhastab töövahendid ja seadmed (värvipüstol ja tõmbekapp) pärast kasutamist; 18) hindab visuaalselt ja materjalikirjeldustele tuginedes esemete sobivust põletuseks ja valib sobiva põletuse; 19) oskab pakkida esemeid elektriahju nii ette- kui glasuurpõletuseks, arvestab põletuste eripäraga; 20) valib juhtimispuldil põletuseks sobiva programmi ja oskab seda vajadusel muuta, lähtudes kasutusjuhendist;	

21) järgib põletusega seotud tööohutuse reegleid; 22) kasutab ahju inventari kaitsvaid vahendeid ja oskab kahjustunud inventari korrastada; 23) puhastab ja lihvib valmis keraamilise eseme põhjad, kontrollib eseme veepidavust ja stabiilsust; 24) pakendab eseme transpordiks.
Teadmised: 1) eriala pärand (Eesti keraamika ajalugu, maailma keraamika ajaloo põhiaspektid); 2) keraamika terminoloogia; 3) savimassi liigid ja omadused; 4) materjalide hankimise allikad; 5) keraamika valmistamisel kasutatavad levinumad toorained; 6) toidunõudele sobivad glasuurid; 7) tööohutuse nõuded; 8) enda ja teiste tervise kaitse ning keskkonnahoid.
Hindamismeetod(id): Portfoolio, proovitöö, teooriaküsimused (ajaloo- ja tehnoloogiaalased küsimused) ja intervjuu.

B.2.2 Toodete ja teenuste turundus	**EKR tase 4**
Tegevusnäitajad: 1) leiab oma tootele/teenusele sobiva sihtgrupi või kavandab sihtgrupist lähtudes toote/teenuse; 2) leiab oma tootele ja teenusele sobivaima teostusviisi sihtgrupist, lähtudes logistikast, tasuvusest ja tootmisbaasist; 3) kujundab toote/teenuse hinna; 4) vormistab toote (pakendab ohutult ja esteetiliselt, koostab kasutusjuhendi jne); 5) organiseerib oma toote/teenuste müügi (leiab sobivad müügikanalid); 6) esitleb ja tutvustab toodet/teenust (turundusüritustel, internetis jm).	
Teadmised: 1) käsitöönduslik tootmise eripära; 2) tootearenduse põhitõed; 3) ettevõtluse põhitõed ja vormid; 4) turunduse põhitõed.	
Hindamismeetod(id): Portfoolio, mis sisaldab ühe väljaarendatud toote arendusloo, esitlus, intervjuu.	

KUTSET LÄBIVAD KOMPETENTSID

B.2.3 Keraamikasell, tase 4 kutset läbiv kompetents	**EKR tase 4**
Tegevusnäitajad: 1) järgib oma tegevuses käsitöömeistri kutse-eetika nõudeid (Lisa 1); 2) arendab oma kutseoskusi, hoiab end kursis tehnoloogiliste uuendustega; 3) tegutseb vastutustundlikult ja eesmärgipäraselt, arvestades töötervishoiu, keskkonnahoiu, tööohutuse ja kultuuripärandi hoidmise reegleid; 4) kohaneb meeskonnaga, tajub oma rolli meeskonnas, järgib koostööreegleid; 5) valib sihtgrupile sobiva suhtlemisviisi, suudab aktiivselt kuulata; 6) planeerib aega, et tähtaegadest kinni pidada; 7) kasutab arvutit infootsinguks ja kommunikatsiooniks (e-kirjad, tutvustuskirjad, arved jm); 8) kasutab nii kõnes kui ka kirjas korrektset eesti keelt; 9) suudab jagada ja vahetada erialast informatsiooni ühes võõrkeeles; 10) edastab arusaadavalt kutse oskusi ja teadmisi.	
Teadmised: 1) kompositsioon ja värvusõpetus; 2) joonestamine ja joonistamine; 3) kutsealaga seotud õigusaktid (autorikaitse, tarbijakaitse jm); 4) töötervishoiu-, keskkonnahoiu- ja tööohutusnõuded;	

5) suhtlemise põhitõed.
Hindamismeetod(id): Läbivaid kompetentse hinnatakse integreeritult kõigi teiste kutsestandardis toodud kompetentside hindamise käigus.

C-osa
ÜLDTEAVE JA LISAD

C.1 Teave kutsestandardi koostamise ja kinnitamise kohta ning viide ametite klassifikaatorile	
1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	17-28052013-2.7/5k
2. Kutsestandardi koostajad	Kersti Laanmaa, Brendor OÜ Kärt Seppel, Keraamikute Liit, OÜ Asuurkeraamika Kaie Pungas, Olustvere TMK
3. Kutsestandardi kinnitaja	Rahvakunsti ja Käsitöö Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	14
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	28.05.2013
6. Kutsestandard kehtib kuni	21.11.2017
7. Kutsestandardi versiooni number	5
8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	7314 Savi- ja portselanimeistrid
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	4
C.2 Kutsenimetus võõrkeeles	
Inglise keeles	Ceramist, level 4
Inglise keeles	Potter
C.3 Lisad	
Lisa 1 Käsitöömeistri kutse-eetika	